

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Право»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю D8 Право
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право

Освітньо-професійна програма «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти, розроблена у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля, справляє позитивне враження як цілісний, структурований і змістовно виважений документ, орієнтований на підготовку висококваліфікованого магістра права, здатного розв'язувати складні завдання у сфері правотворчості, правозастосування, юридичного аналізу та професійної комунікації. Програма чітко позиціонує себе як освітньо-професійну, має належно визначені мету, фокус, особливості, компетентності, програмні результати навчання, а також логічно побудовану систему освітніх компонентів, практичної підготовки й атестації

Позитивною рисою програми є її відповідність сучасним вимогам до магістерського рівня юридичної освіти. У профілі ОПП чітко визначено, що її призначення полягає у комплексній підготовці конкурентоспроможних фахівців у сфері теорії та практики права, які володіють поглибленими знаннями, уміннями й навичками, здатні діяти на засадах верховенства права, забезпечувати захист прав і свобод людини та функціонувати в умовах адаптації національного законодавства до європейських стандартів. Це свідчить про правильне стратегічне бачення змісту магістерської правничої освіти як такої, що має поєднувати ґрунтовну теоретичну підготовку, практичну орієнтацію та ціннісно-правовий компонент.

Безперечною перевагою програми є належна логіка її внутрішньої побудови. Програмні компетентності та результати навчання сформульовані змістовно, системно і в цілому корелюють між собою. Особливо важливо, що серед спеціальних компетентностей вагоме місце займають здатність застосовувати принцип верховенства права в умовах правової невизначеності,

аналізувати вплив права Європейського Союзу, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики ЄСПЛ на правову систему України, використовувати сучасні правові доктрини у правотворчості та правозастосуванні, а також обґрунтовувати і мотивувати правові рішення Така конфігурація компетентностей відповідає природі магістерського рівня, який повинен виходити за межі базової підготовки і забезпечувати здобувачеві здатність працювати зі складними правовими проблемами на аналітичному, прикладному та дослідницькому рівнях.

Зміст програми загалом є сучасним і професійно орієнтованим. До її обов'язкових освітніх компонентів включено дисципліни, що забезпечують як фундаментальну теоретичну підготовку, так і розвиток прикладних професійних навичок. Особливо позитивно слід оцінити наявність таких компонентів, як «Методологія та організація наукових досліджень», «Організація юридичної роботи», «Сучасні проблеми конституційного права», «Проблеми теорії права та юридичної практики», «Наукові основи правотворчості та законодавчої техніки», а також «Application to European Court of Human Rights / Звернення до Європейського суду з прав людини» Окремої схвальної оцінки заслуговує включення освітнього компонента «Етичні вимоги правничої професії», який є особливо важливим для магістерського рівня підготовки, оскільки саме на цьому етапі правнича освіта повинна не лише поглиблювати професійні знання, а й формувати стійке розуміння стандартів професійної доброчесності, незалежності, відповідальності та служіння праву.

Важливо, що програма має виражену практичну орієнтацію. Це підтверджується не лише змістом окремих дисциплін, а й значним обсягом практичної підготовки: виробнича практика та магістерська практика разом становлять 26,5 кредитів ЄКТС, що є суттєвим показником для формування професійного досвіду майбутнього правника Крім того, в характеристиці програми прямо наголошено на практичній компоненті, міждисциплінарності та багатопрофільності підготовки, а також на використанні юридичної клініки «PRO BONO» та інших сучасних освітніх інструментів Це є важливим свідченням того, що програма орієнтована не лише на передачу знань, а й на

формування здатності діяти в реальних або наближених до професійної практики умовах.

Позитивно характеризує програму і те, що її оновлення відбувається з урахуванням думки різних груп стейкхолдерів. Матеріали моніторингу свідчать, що під час обговорення програми було враховано пропозиції здобувачів, роботодавців, науково-педагогічних працівників та випускників. Така практика засвідчує функціонування реального зворотного зв'язку та належної культури внутрішнього забезпечення якості.

Водночас аналіз програми дає підстави і для окремих конструктивних зауваг та рекомендацій. Насамперед заслуговує на увагу питання подальшого посилення практико-орієнтованої складової не лише через практики, а й через наповнення навчальних курсів більшою кількістю завдань, пов'язаних із підготовкою процесуальних документів, договорів, правових висновків, аналітичних меморандумів, а також через ширше застосування moot court, моделювання переговорів, медіаційних процедур і професійних комунікативних ситуацій, у тому числі, шляхом поглиблення іншомовної компоненти у межах чинних дисциплін.

Крім того, з огляду на сучасну трансформацію юридичної професії, доцільним є подальше посилення цифрової складової програми. Йдеться не про формальне додавання нових назв дисциплін, а про системніше використання в межах уже наявних освітніх компонентів державних електронних реєстрів, аналітичних правових платформ, цифрових сервісів судочинства, інструментів LegalTech і практики роботи з електронними документами та цифровими джерелами правової інформації. Такий напрям удосконалення прямо впливає і з наданих пропозицій стейкхолдерів, і з загальної логіки розвитку сучасної правничої діяльності

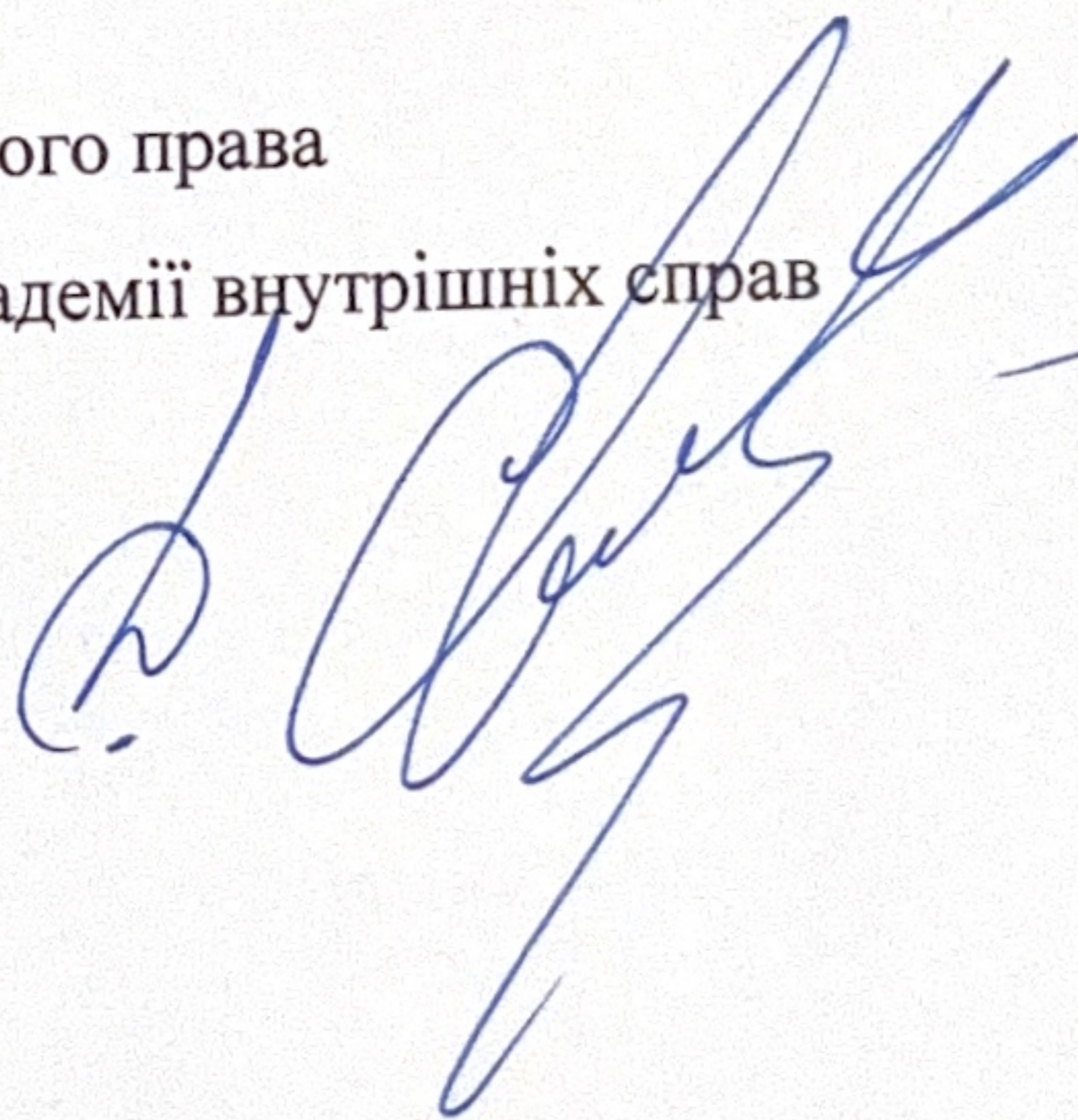
Окремо варто підтримати тенденцію до інтернаціоналізації програми. Наявність правничої іноземної мови, дисципліни, присвяченої зверненню до ЄСПЛ, а також компетентностей, пов'язаних із правом ЄС, міжнародним правом і роботою в міжнародному контексті, є сильною стороною ОПП. Разом з тим доцільно і надалі розвивати використання англійських джерел у викладанні

окремих тем, а також залучати до освітнього процесу гостей лекторів-практиків із міжнародним досвідом, що посилить конкурентоспроможність випускників і відповідатиме сучасним запитам ринку правничих послуг.

У цілому освітньо-професійна програма «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти є актуальною, логічно вибудованою, змістовно наповненою та такою, що відповідає вимогам до підготовки магістрів права. Її сильними сторонами є чітко сформульована мета, системно побудований перелік компетентностей і програмних результатів навчання, практична спрямованість, урахування європейських правових стандартів, етичної складової професії та наявність реального механізму врахування пропозицій стейкхолдерів

Висновок: освітньо-професійна програма «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти справляє позитивне враження, є якісною за змістом і структурою, відповідає сучасним вимогам юридичної освіти та може бути позитивно оцінена. Вона заслуговує на подальшу реалізацію з одночасним удосконаленням окремих елементів у напрямі посилення практичної, цифрової та міжнародної складових підготовки магістрів права.

Професор кафедри конституційного права
та прав людини Національної академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук, доцент,
заслужений юрист України

Денис ЧИЖОВ